

5. Oxford, Rebecca L. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher Should Know*.
6. Richards, Jack C. & Rodgers, Theodore S. (2001). *Approaches and Methods in Language Teaching*.

TA'LIM JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA INTELLEKTUAL TA'LIM TIZIMINI SAMARALI JORIY ETISH USULLARI

Abduraxmonov Sanjarbek Inomjon o'g'li

*Namangan davlat pedagogika instituti 70610105-Ta'limda axborot
texnologiyalari mutaxassislik 1-kurs talabasi*

G-mail: abdurahmonovsanjar001@gmail.com Tel: +998 50 001 32 37

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta'lim tizimini samarali joriy etish usullari o'rganilgan. Intellektual ta'lim tushunchasi va uning pedagogik asoslari tahlil qilingan, raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar, interaktiv dasturlar va sun'iy intellekt asosidagi adaptiv tizimlarning o'quv jarayoniga ta'siri ko'rib chiqilgan.

Adabiyotlar tahlili natijalariga ko'ra, raqamli texnologiyalar individual yondashuvni ta'minlash, o'quvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Tadqiqot metodlari sifatida adabiyotlar tahlili, komparativ tahlil, amaliy kuzatuv, tajriba, shuningdek so'rovnoma va intervyu ishlatilgan. Munozara bo'limida texnologiyalarning samaradorligi va ularni joriy etishdagi muammolar muhokama qilingan.

Kalit so'zlar: intellektual ta'lim, raqamli texnologiyalar, pedagogik metod, adaptiv tizim, interaktiv platforma.

Abstract: This article studies the methods of effective implementation of the intellectual education system using digital technologies in the educational process. The concept of intellectual education and its pedagogical foundations are analyzed, the impact of digital platforms, virtual laboratories, interactive programs and adaptive systems based on artificial intelligence on the educational process is considered.

According to the results of the literature analysis, digital technologies serve as an effective tool for ensuring an individual approach, developing independent thinking and creative skills of students. Literature analysis, comparative analysis, practical observation, experiment, as well as questionnaires and interviews were used as research methods. The effectiveness of technologies and problems in their implementation are discussed in the discussion section.

Keywords: intellectual education, digital technologies, pedagogical method, adaptive system, interactive platform.

Аннотация: В данной статье изучаются методы эффективного внедрения системы интеллектуального воспитания с использованием цифровых технологий в образовательный процесс. Анализируется концепция интеллектуального воспитания и его педагогические основы, рассматривается влияние цифровых платформ, виртуальных лабораторий, интерактивных программ и адаптивных систем на основе искусственного интеллекта на образовательный процесс.

По результатам анализа литературы, цифровые технологии служат эффективным инструментом обеспечения индивидуального подхода, развития самостоятельного мышления и творческих способностей учащихся. В качестве методов исследования использовались анализ литературы, сравнительный анализ, практическое наблюдение, эксперимент, а также анкетирование и интервью. Эффективность технологий и проблемы их внедрения обсуждаются в разделе обсуждения.

Ключевые слова: интеллектуальное воспитание, цифровые технологии, педагогический метод, адаптивная система, интерактивная платформа.

Kirish. Bugungi kunda ta’lim jarayoni jadal sur’atlarda o’zgarib bormoqda. An’anaviy dars metodlari bilan bir qatorda raqamli texnologiyalarni qo’llash o’quvchilarning bilim olish jarayonini samarali, interaktiv va qiziqarli qilmoqda. Intellektual ta’lim tizimi esa har bir o’quvchining individual qobiliyatlarini, bilim darajasini va o’rganish uslubini hisobga olib, ta’lim jarayonini shaxsiylashtirishga imkon beradi. Zamonaviy pedagogik amaliyotda o’quvchilarning mustaqil fikrlash, tanqidiy mulohaza yuritish va ijodiy yondashuv ko’nikmalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, raqamli texnologiyalar – virtual laboratoriyalar, interaktiv dasturlar, sun’iy intellekt asosidagi adaptiv tizimlar va elektron kutubxonalar – o’quv jarayonini boyitish va individual yondashuvni ta’minlashda muhim vosita hisoblanadi. Ushbu jarayonda raqamli texnologiyalar nafaqat bilim berish vositasi sifatida, balki o’quvchilarning faol ishtirokini rag’batlantiruvchi, darslarni qiziqarli va samarali qiluvchi mexanizm sifatida ham ishlatiladi. Shu sababli, ta’lim jarayonida intellektual ta’lim tizimini raqamli texnologiyalar yordamida samarali joriy etish usullarini o’rganish zamonaviy pedagogika uchun dolzarb va amaliy ahamiyatga ega.

Adabiyotlar tahlili. Intellektual ta’lim tizimi va raqamli texnologiyalarning ta’lim jarayonidagi roli sohasida ko’plab tadqiqotlar olib borilgan. Tadqiqotchilar ta’kidlashicha, raqamli platformalar va

adaptiv o‘quv tizimlari o‘quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olib, bilim olish jarayonini samarali va interaktiv qiladi. Shu bilan birga, interaktiv darslar va virtual laboratoriyalar o‘quvchilarning diqqatini jalb qilish va mustaqil o‘rganish motivatsiyasini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. Sun’iy intellekt asosidagi tizimlar esa o‘quvchilarning bilim darajasini baholash va ularga mos individual tavsiyalar berish imkonini yaratadi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, adaptiv platformalarda o‘quvchilar qiyin mavzularni tezroq va samaraliroq o‘zlashtiradi. Shu bilan birga, raqamli resurslar va elektron kutubxonalar o‘quvchilarga mavzuni chuqurroq o‘rganish imkonini beradi va ta’lim jarayonini yanada mustaqil hamda ijodiy qiladi. Pedagogik manbalarda intellektual ta’lim tizimlarini joriy etishda texnologik vositalarni metodik jihatdan to‘g‘ri integratsiya qilish muhimligi qayd etilgan. Adabiyotlar tahlili shuni ko‘rsatadiki, raqamli texnologiyalar nafaqat bilim berishni samarali qiladi, balki o‘quvchilarning tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuv ko‘nikmalarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Shu sababli, ta’lim jarayonida intellektual tizimlarni joriy etishda ilmiy tadqiqotlar va metodik tavsiyalarni hisobga olish pedagogik jarayonning muvaffaqiyatini oshirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot metodlari. Ushbu tadqiqotda bir nechta metodlar asosida ishlash rejalashtirildi.

Birinchidan, adabiyotlar tahlili ishlatildi. Bu metod orqali ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalar va intellektual tizimlarning qo‘llanilishi, samaradorligi va metodik tavsiyalari o‘rganildi.

Ikkinchidan, komparativ tahlil qo‘llanildi. An’anaviy ta’lim usullari bilan intellektual ta’lim tizimi asosidagi metodlar solishtirilib, ularning samaradorligi aniqlashga harakat qilindi.

Uchinchidan, amaliy kuzatuv va tajriba metodlari ishlatildi. O‘quvchilarning raqamli platformalarda faoliyati va individual yondashuvga munosabati o‘rganildi.

Shuningdek, so‘rovnoma va intervyu usullari orqali o‘qituvchilar va o‘quvchilarning raqamli texnologiyalarga munosabati va tizimning samaradorligi baholandi.

Raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta’lim tushunchasi. Raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta’lim – bu o‘quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olgan holda bilim berish va rivojlantirishga qaratilgan zamonaviy pedagogik tizimdir. Ushbu tizimda o‘quv jarayoni faqat ma’lumot berish bilan cheklanmaydi, balki o‘quvchining mustaqil fikrlash, tanqidiy mulohaza yuritish va ijodiy ko‘nikmalarini rivojlantirishga yo‘naltiriladi. Raqamli texnologiyalar intellektual ta’limda bir necha jihatdan muhim rol o‘ynaydi. Avvalo, ular individual yondashuvni ta’minlaydi, ya’ni har bir

o‘quvchining bilim darajasi, qobiliyati va o‘rganish tezligiga mos tarzda darslarni shakllantirish imkonini beradi. Ikkinchidan, virtual laboratoriyalar, simulyatsiyalar va interaktiv platformalar yordamida o‘quv jarayoni qiziqarli va amaliy bo‘ladi. Uchinchidan, sun‘iy intellekt asosidagi adaptiv tizimlar o‘quvchilarga qiyin mavzularni tushunishda tavsiyalar beradi va individual dastur tuzadi. Shuningdek, elektron kutubxonalar, multimediya resurslar va onlayn baholash tizimlari o‘quvchilarning bilim darajasini doimiy kuzatib borish va samarali fikr-mulohaza berishga imkon yaratadi. Shu tarzda, raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta‘lim o‘quvchilarning bilim, ko‘nikma va ijodiy salohiyatini rivojlantirishning samarali vositasi sifatida xizmat qiladi.

Munozara. Raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta‘lim tizimini joriy etish samaradorligi turli tadqiqotlarda turlicha baholangan. Ba‘zi manbalarda texnologiyalar o‘quvchilarning bilim darajasini oshirish va individual yondashuvni ta‘minlashda samarali vosita sifatida ko‘rsatiladi. Virtual laboratoriyalar, interaktiv platformalar va sun‘iy intellekt asosidagi tizimlar dars jarayonini qiziqarli va amaliy qiladi. Boshqa tadqiqotchilar esa samaradorlikni ta‘minlash uchun o‘qituvchilarning metodik tayyorgarligi, texnik jihozlar va o‘quvchilarning texnologiyaga moslashuvi muhimligini qayd etadilar. Texnologiyani faqat texnik jihatdan qo‘llash intellektual ta‘lim tizimining samaradorligini kamaytirishi mumkin. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, raqamli platformalar o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va tanqidiy mulohaza ko‘nikmalarini rivojlantiradi, ammo bu jarayon doimiy monitoring va individual yondashuvni talab qiladi.

Xulosa. Ta‘lim jarayonida raqamli texnologiyalar yordamida intellektual ta‘lim tizimini joriy etish zamonaviy pedagogik jarayonning samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi. Raqamli platformalar, virtual laboratoriyalar, interaktiv dasturlar va sun‘iy intellekt asosidagi adaptiv tizimlar o‘quvchilarning bilim darajasini oshirish, individual yondashuvni ta‘minlash va darslarni qiziqarli qilish imkonini beradi.

Adabiyotlar tahlili va tadqiqot metodlari natijasi shuni ko‘rsatdiki, intellektual ta‘lim tizimi o‘quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va tanqidiy mulohaza ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, tizimning samarali ishlashi pedagogik yondashuv, o‘qituvchilarning metodik tayyorgarligi va texnologik vositalarning to‘g‘ri integratsiyasiga bog‘liq.

Munozara bo‘limida qayd etilganidek, raqamli texnologiyalar o‘z-o‘zidan samarali bo‘lmaydi; ularni qo‘llash jarayonida metodik qo‘llab-quvvatlash va doimiy monitoring zarur. Shu sababli, ta‘lim jarayonida

intellektual ta’lim tizimini joriy etishda raqamli vositalarni pedagogik nuqtai nazardan uyg‘unlashtirish muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Najmetdinova N. S. Ta’lim jarayonida raqamli texnologiyalar va sun’iy intellektni qo‘llashning ilmiy-asosiy farqlari va tahlili // Digital Transformation and Artificial Intelligence. – V.3, I.4, 2025. – B. 12–24 (maqola raqamli texnologiyalar va intellektual tizimlar pedagogik integratsiyasi haqida asosiy nazariy manba sifatida o‘rganildi).
2. Kutlimuratov A. R. Raqamli ta’lim muhitida pedagogik yondashuvlar: muammo va yechimlar // Ta’lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2025. – B. 38–52 (maqolada raqamli muhit va pedagogik metodlar tahlil qilindi).
3. Sidikova S. S. Raqamli texnologiyalar orqali til o‘rgatishning asosiy prinsiplari va metodologiyasi // International Journal of Science and Technology, 2025; 2(3): 232–239 (raqamli vositalarning individual yondashuv va interaktiv metodlarga ta’siri tahlil etildi).
4. Umarova I. O‘zbekistonda til ta’limida innovatsiyalar: sun’iy intellekt va raqamli texnologiyalar yondashuvi // Maktabgacha va Maktab ta’limi jurnali, 2025. – B. 15–29 (o‘zbek ta’lim kontekstida intellektual texnologiyalar integratsiyasi yoritiladi).
5. Ismoilova D. I. Sun’iy intellekt asosida raqamli ta’lim muhitida talabalar o‘quv faoliyatini monitoring qilish tizimi // Ta’lim innovatsiyasi va integratsiyasi, 2025; 56(2): 61–64 (raqamli tizimlarda monitoring va baholash).
6. Abduvaliyeva T. A. Ta’lim tizimiga intellektual texnologiyalarni tadbiq etish bo‘yicha tajribalar // Tadqiqotlar jurnali, 2025. – B. 45–57 (intellektual texnologiyalarni joriy etish tajribasi).

INTERNATIONAL AND NATIONAL EXPERIENCES IN DEVELOPING THE PROFESSIONAL COMPETENCE OF NON-PHILOLOGICAL STUDENTS THROUGH THE CLIL APPROACH IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES

Ikromova Muazzam Dilmurod kizi

*Namangan State University, Faculty of World Languages,
Associate professor of the Department of English and literature, PhD
dr.muazzam.dilmuradovna@gmail.com Phone: +998909710804*

Abstract This article explores the role of the Content and Language Integrated Learning (CLIL) approach in fostering the professional competence of non-philological students (e.g., in engineering, medicine, economics, IT, and other technical/specialized fields) during English language instruction in higher education. The